

FÅGELFAUNAN

Insektsätare håller stången

Data från Svensk Fågeltaxering visar att antalet insektsätande fåglar inte har blivit färre under åren med standarddrutter (1998–2019).

FOTO: JENS B. BRUUN

I DEN SENASTE årsrapporten från Svensk Fågeltaxering har författarna Åke Lindström, Fredrik Haas och Martin Green gått igenom data för gruppen insektsätande fåglar. Bakgrunden till analysen är de uppgifter som har spridits de senaste åren och som har fått stort medialt genomslag om att antalet insekter drastiskt har gått tillbaka. Eftersom många fågelarter livnär sig på just insekter är det rimligt att anta att det skulle kunna ha betydelse.

FÖRFATTARNA SKAPADE EN grupp om 40 arter och underarter, där till exempel arter som gök, tornseglare, ladusvala, hussvala, backsvala, ärlor, piplärkor, gärdsmyg, sångare och järnsparv fanns med.

Sett till hela standarddruttsperioden (1998–2019) hade 18 arter (45 procent) med statistisk säkerhet ökat, medan tio (25 procent) hade minskat. För ytterligare fem arter var trendriktningen positiv utan att statistisk säkerhet nåddes, medan motsvarande antal som hade en negativ trendriktning var sju. Sammantaget visade 57 procent av arterna positiva signaler medan 43 procent gav negativa.

När författarna valde att enbart titta på den senaste tioårsperioden blev mönstret något mer negativt. De konstaterar dock att osäkerheten ökar om man väljer att titta på en kortare tidsperiod. För de senaste tio åren fann man med en liten övervikt åt det negativa hållet (52 procent), jämfört med det positiva (48 procent).

FÖRFATTARNA SAMMANFATTAR MED att konstatera att att det inte finns några tecken på att det skulle ha gått särskilt dåligt för insektsätare under de senaste decennierna i landet. För Åke Lindström på Svensk Fågeltaxering kommer inte det som en stor överraskning.

– Nej, vi vet ju sedan tidigare att det går någorlunda jämnt upp mellan antalet ökande och minskande arter. Dessutom är variationen mellan närstående arter

Gransångare är en utpräglad insektsätare. Den sydliga underarten av gransångare har ökat med i genomsnitt nästan 15 procent under de senaste två decennierna.

stor. Ladusvalan har ökat under lång tid medan hussvalan minskat. Dessa båda lever till stor del av samma föda, säger han.

En svårighet är att alla våra svenska småfåglar, med några få undantag som korsnäbbar, är insektsätare, vilket gör att vi inte har något att jämföra med.

– Vi saknar också studier som visar att mängden insekter verkligen minskar i landet. Framför allt i södra Sverige. I norr finns det en del pågående studier och de

visar inte på några minskningar, säger Åke Lindström.

Ytterligare en aspekt som är intressant är hur begränsande faktor tillgången på insekter är.

– Om fåglarna bara plockar en mindre del av alla insekter, kanske de inte påverkas speciellt mycket om mängden insekter minskar något? Men det är inget vi vet särskilt mycket om, säger han.

Niklas Aronsson